

Politisk Menuet

*Et skuespil
om nyere dansk politik*

Kaj Himmelstrup

POLITISK MENUET

SKUESPIL I TO AKTER

© Kaj Himmelstrup

Har du kommentarer modtages de gerne på
kaj.himmelstrup@mail.tele.dk

PERSONERNE

Herskeren

Den håndgangne

Kassemesteren

Elle, en klog kone

Kvinden Danne

Manden Vang

Smusken

1.AKT

Gemak i Borgen. HERSKEREN og DEN HÅNDGANGNE.

HERSKEREN

Har vi nogen modstand?

DEN HÅNDGANGNE

Nej. Ikke det, der ligner.

HERSKEREN

Har de givet op?

DEN HÅNDGANGNE

Det ser ud til det.

HERSKEREN

Så vi skal ikke fængsle nogen?

DEN HÅNDGANGNE

Det skulle ikke være nødvendigt.

HERSKEREN

Er der ingen, vi kan sætte på porten?

DEN HÅNDGANGNE

Næh.

HERSKEREN

Ikke engang det?

DEN HÅNDGANGNE

Beklager.

HERSKEREN

Du er sandelig ikke opmuntrende.

DEN HÅNDGANGNE

Jeg har da pryglet Smusken.

HERSKEREN

Og hvad så?

DEN HÅNDGANGNE

Giver det ikke point?

HERSKEREN

Herregud, det er rutine.

DEN HÅNDGANGNE
Der skal mere til?

HERSKEREN
Kæreste venner! Vi har en vision.

DEN HÅNDGANGNE
Naturligvis.

HERSKEREN
Vi har et program. Med punkter.

DEN HÅNDGANGNE
Du tror da ikke jeg har glemt det?

HERSKEREN
Man kan aldrig vide.

DEN HÅNDGANGNE
Skal jeg remse dem op?

HERSKEREN
Jatak.

DEN HÅNDGANGNE
Mener du det?

HERSKEREN
Jeg kan ikke høre dem for tit.

DEN HÅNDGANGNE
Punkt et: Flaget skal hejses. Punkt to: Det er vores pligt ...

HERSKEREN
Jatak. Jeg vil hellere høre punkt otte.

DEN HÅNDGANGNE
Landet skal sendes til rensning.

HERSKEREN
Mentalt ja.

DEN HÅNDGANGNE
Punkt ni?

HERSKEREN
Nej tak, jeg kan høre du kan dem. Hvad har du der?

DEN HÅNDGANGNE
med et papir i hånden
En glad rapport.

HERSKEREN
Fra hvem?

DEN HÅNDGANGNE
Tjenesten. De har taget temperaturen på
folket. Ingen grund til uro.

HERSKEREN
Hvad mener de med uro?

DEN HÅNDGANGNE
At der ikke er grund til uro.

HERSKEREN
Selvfølgelig er der ikke det. Jeg kender mit
folk. De klapper ad mig. Hvad står der ellers?

DEN HÅNDGANGNE
Ingenting.

HERSKEREN
Heller ikke om smuskerne?

DEN HÅNDGANGNE
Næh.

HERSKEREN
Dovne bæster. Du må sørge for at holde
tjenesten til ilden.

DEN HÅNDGANGNE
Jeg gør, hvad jeg kan.

HERSKEREN
Sig til dem, at jeg vil se resultater. De bjæffer
ikke tit nok.

DEN HÅNDGANGNE
Hvor har du ret.

HERSKEREN
Det har jeg altid.

DEN HÅNDGANGNE
Hvad er vores næste træk?

HERSKEREN

Folket skal lilles. Spørgsmålet er hvordan.
Hvad liller bedst?

DEN HÅNDGANGNE

Penge under hovedpuden.

HERSKEREN

Det lyder umoderne.

DEN HÅNDGANGNE

Det giver god søvn.

HERSKEREN

Folket trænger ikke til søvn. De trænger til
frås.

DEN HÅNDGANGNE

Det er det, Kasseimesteren siger.

HERSKEREN

Netop. De skal have sedler i hånden. Mærke,
hvordan de knitrer.
Kald på ham.

*DEN HÅNDGANGNE pifter i en fløjte.
Kasseimesteren ind.*

DEN HÅNDGANGNE

Folket skal lilles.

KASSEMEISTEREN

God ide. Passer også ind i mine planer.

HERSKEREN

Har du planer?

KASSEMEISTEREN

Undskyld, der røg en finke af panden.

HERSKEREN

Det er mig, der har planer.

KASSEMEISTEREN

Ingen tvivl om det, ædle Herre. Jeg lyster dit
mindste vink.

HERSKEREN

Jatak.

KASSEMESTEREN

Og hvad har du tænkt dig med hensyn til
lulningen?

HERSKEREN

Der skal deles penge ud.

KASSEMESTEREN

Det har jeg allerede ordnet.

HERSKEREN

Du gætter mine tanker?

KASSEMESTEREN

Selv den mindste. Vi er som hånd og handske.

HERSKEREN

Hvad har du gjort?

KASSEMESTEREN

Kastet mønter i grams.

HERSKEREN

Mønter? - Ingen sedler?

KASSEMESTEREN

Jojo, men ikke i grams.

DEN HÅNDGANGNE

Hvordan så?

KASSEMESTEREN

Mønter til pøblen. Sedler til de udvalgte. I al
diskretion.

DEN HÅNDGANGNE

Hvorfor diskretion?

KASSEMESTEREN

Hvorfor?

DEN HÅNDGANGNE

Jeg mener hvorfor gøre forskel?

KASSEMESTEREN

Kære ven, der er to slags folk.

DEN HÅNDGANGNE

Og hvad så?

KASSEMESTEREN

til Herskeren
Fatter han dårligt?

HERSKEREN

til Kassemesteren
Forklar det bare.

KASSEMESTEREN

Når der er to slags folk, skal de ikke behandles ens.

DEN HÅNDGANGNE

Jamen så kan den ene slags jo blive misundelig på den anden slags.

KASSEMESTEREN

Hør nu her. De, der får mønter, jubler. Så hvad er problemet?

DEN HÅNDGANGNE

Det er vel, at dem der får sedler jubler dobbelt?

KASSEMESTEREN

Det er de for dannede til. Og dem med mønterne er for dumme til at se forskel.

HERSKEREN

til DEN HÅNDGANGNE
Han svarer godt for sig.
til Kassemesteren
Du er en klog mand. Men glem nu ikke de gamle.

KASSEMESTEREN

Skal de også have penge?

HERSKEREN

Ja. De ensomme må også hellere få.

KASSEMESTEREN

De er altså ikke produktive.

HERSKEREN

Det pynter at fodre dem.

KASSEMESTEREN

Okay. De får en klatskilling.

HERSKEREN

Husk også dyrene.

KASSEMESTEREN

Dyrene? Nu må du holde op.

DEN HÅNDGANGNE

Det vil støttepædagogen blive glad for.

KASSEMESTEREN

Nå sådan. Ellers andet?

HERSKEREN

Jeg kan ikke komme på noget.

KASSEMESTEREN

Jamen så - Deres ydmyge tjener.

Han gør dansende reverens og danser ud.

HERSKEREN

Han er en flinker mand, den kasseimester.

Danser efter min pibe.

DEN HÅNDGANGNE

Flotte piruetter, det må man sige, maven taget i betragtning.

HERSKEREN går ud, fulgt af DEN HÅNDGANGNE. Sceneskift til begravelsesplads. Elle ser på gravsten. DEN HÅNDGANGNE ind.

DEN HÅNDGANGNE

Hvad leder du efter?

ELLE

Tavlerne.

DEN HÅNDGANGNE

Tavlerne?

ELLE

De er begravet her.

DEN HÅNDGANGNE

Man begraver altså ikke tavler.

ELLE

Jo I gør. Sammen med de store bøger.

DEN HÅNDGANGNE

Store bøger?

ELLE

De kan sådan set også være små, de der bøger.

DEN HÅNDGANGNE

Små og store bøger?

ELLE

Ja.

DEN HÅNDGANGNE

Og de er begravede? Altså lidt af hvert?

ELLE

Nej. De små er også store.

DEN HÅNDGANGNE

Det lyder ikke logisk.

ELLE

De er store indeni.

DEN HÅNDGANGNE

Store indeni og små udenpå?

ELLE

Man kan lære af dem.

DEN HÅNDGANGNE

Ding dong.

ELLE

Hvorfor spørger du? Du er jo ligeglad.

DEN HÅNDGANGNE

Tavler og bøger. Du har det ikke så godt, vel?

ELLE

Nej. Jeg fryser.

DEN HÅNDGANGNE

Det kan ikke passe. Det er sommer.

ELLE

Nå.

DEN HÅNDGANGNE
Der er ingen andre, der fryser.

ELLE
Jeg gør.

DEN HÅNDGANGNE
Det er altså ikke normalt.

ELLE
Hvad betyder normalt?

DEN HÅNDGANGNE
Det betyder, at alt er som det plejer at være.
Og man plejer ikke at fryse om sommeren.

ELLE
Plejer er død. I slog ham ihjel.

DEN HÅNDGANGNE
Jaså.

ELLE
Ingenting er som det var.

DEN HÅNDGANGNE
Jeg forstår ikke, hvad du taler om.

ELLE
Plejer ligger her et sted. Sammen med
normalt.

DEN HÅNDGANGNE
Og sammen med tavlerne og de store bøger?

ELLE
Ja.

DEN HÅNDGANGNE
Og du siger, du fryser?

ELLE
Det har stået på siden den gamle konge døde.

DEN HÅNDGANGNE
Skal jeg holde om dig?

ELLE
Nej tak.

peger på sit hjerte
Det er her jeg fryser.

DEN HÅNDGANGNE
Se, jeg smiler opmuntrende.

ELLE
Gør du?

DEN HÅNDGANGNE
Så se dog.

ELLE
Er det et smil?

DEN HÅNDGANGNE
Kan det slet ikke hjælpe?

ELLE
Hvis det kom fra hjertet.

DEN HÅNDGANGNE
Det var ikke pænt sagt. Er du egentlig ikke ret
stridbar?

ELLE
Ikke af natur.

DEN HÅNDGANGNE
Du bryder dig bare ikke om mit selskab?

ELLE
Jeg har ikke bedt om det.

DEN HÅNDGANGNE
Om gravstenene
Du foretrækker dem der?

ELLE
Det har jeg ikke tænkt over, men det lyder
sandsynligt.

DEN HÅNDGANGNE
De kolde sten?

ELLE
Der er koldt i hele landet.

DEN HÅNDGANGNE
Der er ikke koldt, HERSKEREN har sørget for at

solen skinner.

ELLE

På hvem?

DEN HÅNDGANGNE

Du *er* stridbar.

ELLE

Spørg hvorfor.

DEN HÅNDGANGNE

Hvorfor skulle jeg det?

ELLE

Det var det du kom for.

DEN HÅNDGANGNE

Nej da.

ELLE

Sendt af HERSKEREN.

DEN HÅNDGANGNE

Du er sandelig også fantasifuld.

ELLE

Sig det bare, I holder øje med mig.

DEN HÅNDGANGNE

Naturligvis. HERSKEREN beskytter dig. Han vil det bedste for dig.

ELLE

Skal jeg tro på det?

DEN HÅNDGANGNE

Han vil det bedste for os alle, og du kan altså ikke påstå du fryser. Se! Stæren er kommet. Hvis det var koldt, så ville den ikke være her, vel?

ELLE

Det er koldt.

DEN HÅNDGANGNE

Kæreste venner. Solen skinner, stæren er her, nyd det. Det er sommer. Om lidt synger den.

ELLE

Vel gør den ej. Hvis den ellers har en sjæl, så fryser den.

DEN HÅNDGANGNE

Du tror mig ikke?

ELLE

Stæren synger ingen sange.
Kulden går fra væg til væg.
I kan bede den mange gange,
Stæren lægger golde æg.

DEN HÅNDGANGNE

Hva'?

Elle går ud. Vang ind.

VANG

Hvad var det?

DEN HÅNDGANGNE

Ingenting.

VANG

Hvorfor sang hun?

DEN HÅNDGANGNE

Sang hun?

VANG

Det lød som noget om klinkeæg.

DEN HÅNDGANGNE

Gjorde hun det?

VANG

Klinkeæg til Herskeren måske.

DEN HÅNDGANGNE

Du tror da ikke vores Hersker spiser klinkeæg?

VANG

Næh det lyder ret skørt.

DEN HÅNDGANGNE

I den grad.

VANG

Måske har hun brug for hjælp? Hende der sang. Jeg mener hvis hun nu er syg?

DEN HÅNDGANGNE

Vil du betale for det?

VANG

For hvad?

DEN HÅNDGANGNE

Hjælpen.

VANG

Man betaler da ikke for sygdom?

DEN HÅNDGANGNE

Du tror da ikke dårekisten er gratis? Den kører for tvangsbidraget. Det ved du godt, hvad er, ikke?

VANG

Det er det, der engang hed fællespengene?

DEN HÅNDGANGNE

Ja. Som du betaler til. Så hvis hun er syg, så betaler du.

VANG

Det tænkte jeg godt nok ikke over.

DEN HÅNDGANGNE

Der ser du. Men jeg skal betro dig noget. Hun er slet ikke skør. Hun hører bare til de forkerte.

VANG

Jaså.

DEN HÅNDGANGNE

Dem, der synger klagesange.

VANG

Aha.

DEN HÅNDGANGNE

Og går i vejen.

VANG

Ser man det.

DEN HÅNDGANGNE
Så er det vel en anden sag?

VANG
Jo da.

DEN HÅNDGANGNE
Hun er ikke en, du vil hjælpe, vel?

VANG
Det kan jeg ikke forestille mig.

DEN HÅNDGANGNE
Du er Herskerens mand, kan jeg høre. Herligt.

VANG
Det vil jeg nu ikke sige.

DEN HÅNDGANGNE
Du er da ikke bænkevarmer, hvad? Hele landet danser for Herskeren.

VANG
Nu er jeg ikke så god til dans.

DEN HÅNDGANGNE
Så du vil ikke danse for Herskeren? Det skal man altså være varsom med at sige. Det ved du vel?

VANG
Jeg har gigt.

DEN HÅNDGANGNE
Skulle det være en undskyldning?

VANG
Ja, det synes jeg da.

DEN HÅNDGANGNE
Hvis du ikke havde gigt, så ville du gerne danse for Herskeren?

VANG
Det ville da være rart at kunne danse.

DEN HÅNDGANGNE
Jamen så ønsker jeg god bedring.
Han rækker hånden frem.
Hvad hedder du?

VANG

tager hånden

VANG. Med enkelt v.

DEN HÅNDGANGNE

Det skal jeg huske. Hav det godt.

Han går ud. Afsides på vejen ud:

Enkelt v og klaphat.

*Danne kommer ind, bærende på en
kanonkugle.*

VANG

Hej, Danne. Hvad har du dog købt?

DANNE

Den er til Herskeren. Han tænker stort. Han vil frelse verden.

VANG

Med den der?

DANNE

Han har allerede kørt vores kanoner frem.

VANG

Dem begge to?

DANNE

Det bliver et felttog som i de gode gamle dage.
Det siger han. Sejrrigt. Glorværdigt.

VANG

Sådan husker jeg det nu ikke. Plejer vi ikke at
tabe?

DANNE

Ikke denne gang.

VANG

Er du sikker? Det har vi gjort alle de andre
gange.

DANNE

Herskeren er sikker. Verden skal frelses.

VANG

Verden er altså ret stor.

DANNE

Men vi er de overlegne. I enhver henseende.

VANG

Hvad er det, den skal frelles fra?

DANNE

Det ved jeg ikke, men det er da herligt at vi skal til at skrive historie. Den gamle konges dørsketid er forbi, nu løfter vi fanen og kæmper for Herskerens rette ideer. Den slaveagtige klynketid er ovre, heltemodet bor i vore hjerter. Syng med. Syng med. - Hvorfor siger du ikke noget?

VANG

Jeg tror jeg blev paf.

DANNE

Hvorfor er du så svær at begejstre?

VANG

Det har jeg også tænkt over.

DANNE

Kæreste venner, der går et sus gennem landet. Alle gamle tanker fejes væk som visne blade. Vores Hersker kører kosten ind i alle kroge. Det er slut med svamp og mug og skæve vinkler.

VANG

Det siger han jo.

DANNE

Hvad er det, du har tænkt over?

VANG

Det er svært at forklare.

DANNE

Du kunne da prøve.

VANG

Jeg ved ikke rigtig.

DANNE

Men tænkt har du?

VANG

Det kan man vel godt kalde det.

DANNE

Hvad resultat er du kommet til?

VANG

Ikke noget. Det er det med tiden, du ved.

DANNE

Tiden?

VANG

Der er aldrig tid til at tænke færdig. Vi halser af sted.

DANNE

Jeg har det herligt.

VANG

Det er da godt for dig. Er du ikke træt i armene?

DANNE

Nu du siger det. Lad os komme af sted til Herskeren.

VANG

Skal jeg med?

DANNE

Han elsker at se folket elske sig.

VANG

Folket? Er det mig?

DANNE

I den grad.

*De går ud. Sceneskift til gemakket.
HERSKEREN og DEN HÅNDGANGNE.*

HERSKEREN

Uw, wiw, hrf, fnøft.

DEN HÅNDGANGNE

Er du utilpas?

HERSKEREN

Hvorfor har jeg ikke været i avisen i dag?

DEN HÅNDGANGNE

Du var i går.

HERSKEREN

Hrf.

DEN HÅNDGANGNE

Du må ikke forlange for meget.

HERSKEREN

Er jeg HERSKER eller er jeg det ikke?

DEN HÅNDGANGNE

Hvis du keder dig ...

HERSKEREN

Det gør jeg. Hvis jeg ikke er i avisen, så keder jeg mig.

DEN HÅNDGANGNE

Jeg vil gerne muntre dig op. Øjeblik.

Han tager en lasso og laver forskellige cowboytrick med den. HERSKEREN bliver ikke muntret op.

HERSKEREN

Fnøft.

DEN HÅNDGANGNE

Jaja da.

Han kaster lassoløkken ud i kulissen og trækker fangsten ind på scenen. Det er Smusken, et uformeligt, pjaltet, hoved- og ansigtsløst krumbøjet uvæsen på to tynde ben.

DEN HÅNDGANGNE

Skal vi se smusken danse?

HERSKEREN

Ja, hvad ellers.

DEN HÅNDGANGNE tager en tæppebanker og tæsker løs på Smusken. Den giver klagelyde fra sig og prøver at undvige DEN HÅNDGANGNEs lyst-fyldte sadisme. HERSKEREN kommer med opmuntrende kamplyde og tilråb. Efter et afslut-

tende crescendo falder Smusken til sidst på knæ. HERSKEREN klapper, DEN HÅNDGANGNE bukker.

DEN HÅNDGANGNE
Pyha. Det kræver sin mand.

HERSKEREN
Men det føles rart?

DEN HÅNDGANGNE
Uh, det kriller.
Han sparker til Smusken, der humper ud med lassoen slæbende efter sig.

HERSKEREN
Kommer det i avisen?

DEN HÅNDGANGNE
Det kommer i aftenytten.

HERSKEREN
Så kan jeg smile igen.
Han smiler. Det ligner en grimasse.
Så du jeg smilede?

DEN HÅNDGANGNE
Åh undskyld.

HERSKEREN
Så se.
Han tænder for smilet og slukker igen.
Lyden af en entreklokke.
Er det nu, vi giver audiens?

DEN HÅNDGANGNE
To fra folket.

HERSKEREN
Ikke min livret.

VANG og Danne ind. Danne med kanonkuglen.

DEN HÅNDGANGNE
Hvad har du der?

DANNE
En kugle til Herskeren.

VANG
Til kanonen.

DEN HÅNDGANGNE
Fra jer to?

VANG
Fra hende.

DANNE
Da også fra dig. Den er til krigen. Den skal
være gloriøs.

HERSKEREN
Det bliver den. Vi er ikke nogen småstat.

DANNE
Så vi vinder krigen?

HERSKEREN
Det kan du tage mit ord for. Alle har stemt for
den.

VANG
Stemt?

DEN HÅNDGANGNE
Hver og en.

VANG
Da ikke mig.

DEN HÅNDGANGNE
Hvad!?

VANG
Så vidt jeg husker.

DANNE
Selvfølgelig ikke, din torsk. Du blev ikke
spurgt.

VANG
Hvem har så stemt?

HERSKEREN
afbryder
Det er smukt af jer. Meget smukt. Tak for den.
Du kan stille den på køkkenbordet.
Danne stiller kuglen fra sig

Hvor er det vidunderligt at have folket bag sig.
Se, jeg smiler til jer.

VANG

Hvem fører vi egentlig krig mod?

HERSKEREN

Hvad?

VANG

Jeg mener ...

HERSKEREN

Det ved du da.

VANG

Jo, det er klart, men altså -... jeg kan ikke rigtig se det for mig.

HERSKEREN

Vi fører krig mod Bjerget.

VANG

Det er da ret så langt væk, hvad?

HERSKEREN

Det bjerg truer os. Det er højt, det er farligt, og dybt inde i det - der hvor hjertet skulle være - der er der ikke noget hjerte, der er der kun alskens ondskab og grimme bagtanker. Vi lever i et fladt land. Fladt og smukt med grønne marker og blomstrende enge. Hvad ville der ikke ske, hvis bjerget kom hængende ind over grænsen og trampede vores herlighed ned?

DEN HÅNDGANGNE

Det bjerg fortjener en kugle.

HERSKEREN

En regn af kugler.

DEN HÅNDGANGNE

Der ser du.

VANG

Hun har altså kun den ene.

HERSKEREN

Men du ofrede den for den gode sag. Tusind

tak, frue.

VANG

Hvem var det, der stemte ...

DEN HÅNDGANGNE

Audiensen er forbi.

*Danne vil give hånd, men HERSKEREN nikker
nådigt uden at tage den og går ud, fulgt af DEN
HÅNDGANGNE.*

DANNE

Der kan du se, han blev glad for den.

VANG

Hvorfor blev jeg ikke spurgt?

DANNE

Om hvad?

VANG

Han sagde, de havde stemt.

DANNE

Ja de.

VANG

Hvorfor ikke mig?

DANNE

De, det er ikke dig og mig. Tænk dig om.

VANG

Synes du, det skal være sådan?

DANNE

Det er da godt det ikke er mig, der
bestemmer. Eller dig. Det ville være endnu
værre. Du ville få det svært.

VANG

Hvad mener du?

DANNE

Du får jo aldrig tænkt færdig. Indrøm bare.

VANG

Nåhja. Men alligevel - så ...

DANNE

Nu trænger jeg til kaffe. Hvad med dig?

VANG

Kaffe?

DANNE

Og en lille kage? Du kan tænke videre i morgen.

VANG

Okay, okay.

*De går hurtigt ud. Sceneskift til
begravelsespladsen. Smusken gemmer sig
bag en gravsten. Elle ind. Hun opdager
Smusken og går nærmere. Smusken kryber
helt sammen.*

ELLE

At gemme sig det hjælper ingen.
Og man skal ikke finde sig i alt.
Du har fået nok, det ved jeg.
Men du har venner, hvis du tør.

Smusken løfter hovedet og lytter.

Vær med, tag del i vores trods
og kæmp for noget der er bedre.

Smusken nikker og retter sig mere op.

En drøm, som vi må være fælles om.

En drøm hvor varme hjerter indtager tronen.

Smusken retter sig mere op.

*Pjalterne begynder at glide en lille smule til
side.*

Kræfterne dem finder vi
i de små og store bøger
som de gamle slyngler lagde i graven. Er du
klar?

SMUSKEN

Ja.

*Pjalterne kan ikke længere skjule, at der
nok gemmer sig et menneske bag dem.*

ELLE

Hvordan kan du bære alt det, du er udsat for?

SMUSKEN

Jeg lukker døren til mit hjerte og holder hadet
og de onde blikke ude.

ELLE

Og drømmer?

SMUSKEN

Jeg har ingen drømme.

ELLE

Hvorfor ikke?

SMUSKEN

Den, der drømmer, lukker øjnene og nøjes med at håbe.

ELLE

Hvad vil du så?

SMUSKEN

Se og handle, så de må anerkende ligeværdigheden.

ELLE

Du imponerer mig.

SMUSKEN

De tavler og de bøger, du taler om?

ELLE

De blev skabt for længe siden, dengang gammellivets fællesskab gjorde ende på de stores tyranni. Kloge folk skrev bøger og fik modet til at blomstre. Man løftede i flok og satte ret og lighed der hvor pengemagten havde stået. De kloge ord blev prentet på de store tavler, så vi kunne lære at forbedre landet sammen.

SMUSKEN

Men det blev glemt?

ELLE

Af de fleste, ja. Den ny tids gribbe overdøvede de gamle ord med nye smarte vendinger, der kildede i pengekatte. De spredte blindhed, så de gamle tavler ikke længere blev læst.

SMUSKEN

Men du har læst dem?

ELLE

Der står hvad ikke bare du og jeg, men hvad

den største del af folket nu har brug for. Vi skal rejse os.

SMUSKEN

I fællesskab?

ELLE

I ægte fællesskab. Vi skal gøre ende på det rædselsregimente, Herskeren har ført.

Elle rækker hånden ud. Smusken tager den. Smusken stadig krumbøjet. De går ud, hånd i hånd. Sceneskift til middelaldercafe. VANG og Danne drikker kaffe.

DANNE

Har du læst avisen?

VANG

Næh.

DANNE

Hvorfor ikke?

VANG

Jeg er lidt forvirret for tiden.

DANNE

Kaffe klarer tankerne.

VANG

Hvis det bare var så let.

DANNE

Hvad er der galt?

VANG

Jeg har svært ved at se klart.

DANNE

Og læse avisen?

VANG

Ja.

DANNE

Det går nok over. Du har ikke spist din kage.

VANG

Hvad?

DANNE

Kan du heller ikke se kagen?

VANG

Jojo, det går. Tak. Den er udmærket.

DANNE

Kaffe og kage. Livet er ikke helt uden indhold.
Vel?

VANG svarer ikke.

Kan du heller ikke høre?

VANG

Hvad?

DANNE

Jeg sagde, livet er ikke helt uden indhold.

VANG

Jeg troede du talte om kagen.

DANNE

Det var jo det, jeg gjorde. Med kaffe og kage
får du dit livsmod tilbage.

VANG

Du er i det filosofiske hjørne, kan jeg høre.
Hvad var det du ville sige om avisen?

DANNE

HERSKEREN har sin ugentlige klumme i. Han
roser os.

VANG

For kuglen?

DANNE

Også det, men mest for vores gode vilje.

VANG

Din blodtørst, mener du?

DANNE

Hvad?? Hold da op. Som om jeg er blodtørstig.
Er du?

VANG

Nej da.

DANNE

Hvorfor kommer du så med sådan noget vrøvl?

VANG

Det er jo det - sådan en kanonkugle - jeg mener, når den rammer - jeg kan ikke rigtig forestille mig, at den ikke slår hul.

DANNE

Det er da det den skal.

VANG

Så kommer der vel blod ud.

DANNE

Vel gør der ej. Bjerget har ikke noget hjerte. Altså kommer der ikke noget blod. Den krig er renlig, VANG.

VANG

Der må da blive noget at feje op så.

DANNE

Nu stopper du. Hvorfor skal du altid være så modsat?

VANG

Det synes jeg ikke, jeg er. Jeg kom bare til at tænke over, om ...

DANNE

Du skal ikke tænke.

VANG

Hvorfor ikke?

DANNE

Du kommer alligevel aldrig til noget resultat.

VANG

Det kunne da være.

DANNE

Drik din kaffe.

VANG resignerer og drikker kaffe.

Du kan gå hjem og læse avisen. HERSKEREN har tænkt for dig. Det står der alt sammen.

VANG

Jeg får ondt i øjnene.

DANNE

Ved du hvad. Hvis det er så slemt, så synes jeg du skal bestille tid hos stærstikkermanden. Det kan være du skal have briller.

VANG

Det tror jeg ikke, det er mere det, at -

DANNE

Det er da ikke det, han skriver, du er træt af?

VANG

Mja, det ...

DANNE

Sig mig, du er da ikke ved at være frafalden?

VANG

Nøh.

DANNE

Jeg ved, hvad du trænger til. En kage mere.

VANG

Du mener lidt livsindhold?

DANNE

Nu ikke ironisk. Der er ting, man ikke spørger med.

VANG

Er kager en af dem?

DANNE *rækker ham fadet*

Jeg ved ikke, hvad der er i vejen med dig, men du har en sær form for humor i dag.

Sceneskift til Kasseministeriet.

Kassemesteren slapper af med et godt glas.

En dørklokke ringer. Han rejser sig hurtigt og lukker statskassen i. DEN HÅNDGANGNE ind.

DEN HÅNDGANGNE

Hvordan står det til?

KASSEMESTEREN

Jotak, jeg har det glimrende.

DEN HÅNDGANGNE

Det kan jeg se.

KASSEMESTEREN

Misunder du mig?

DEN HÅNDGANGNE

Overhovedet ikke. Jeg kom for at se til statskassen.

KASSEMESTEREN

Den har det udmærket.

DEN HÅNDGANGNE

Jeg vil gerne vide, hvad der er i den.

Kassemesteren slår ud med hånden. DEN

HÅNDGANGNE åbner statskassen.

Kassemesteren finder et glas frem til ham.

Den ser ret tom ud.

KASSEMESTEREN

Jeg skulle jo kaste i grams, ikke sandt?

DEN HÅNDGANGNE

Antyder du, at det er HERSKERENS skyld?

KASSEMESTEREN

Gud fri mig vel, det kunne ikke falde mig ind.

Men når alle de gamle skal have, og de

ensomme og dyrene - en sjat her, en sjat der -
det går jo ikke sporeløst hen, vel?

DEN HÅNDGANGNE

Så det er hans skyld?

KASSEMESTEREN

Det sagde du.

DEN HÅNDGANGNE

Nej jeg gjorde ikke, det kunne da heller ikke
falde mig ind at give ham skylden. - Hvad gør
vi, hvis den løber helt tom?

KASSEMESTEREN

Ingenting. Der er ingen grund til bekymring.

DEN HÅNDGANGNE

Den burde være fuld af tvangspenge?

KASSEMESTEREN

Fuld og fuld. Det er jo dem, jeg har brugt af.

DEN HÅNDGANGNE

Måned efter måned har folket sluppet en
seddel eller to. Nu er der ingen.

KASSEMESTEREN

Vi fører jo lidt krig. Det er heller ikke billigt.

DEN HÅNDGANGNE

Er du ikke bange for at den løber helt tom?

KASSEMESTEREN

Som jeg sagde, der er ingen grund til
bekymring.

DEN HÅNDGANGNE

Vi kan bare inddrive nogle flere tvangspenge,
mener du?

KASSEMESTEREN

Det kan vi ikke nej.

DEN HÅNDGANGNE

Hvorfor ikke?

KASSEMESTEREN

Det er helt imod aftalen.

DEN HÅNDGANGNE

Hvordan det?

KASSEMESTEREN

Som HERSKEREN sagde til mig, så inddriver vi
lige nøjagtig det, der skal til for at dække
bunden. Så nikkede han og smilede sit smil,
du ved.

Han efterligner HERSKERENS grimassesmil.

DEN HÅNDGANGNE

Stillede han ingen spørgsmål?

KASSEMESTEREN

Hvad skulle han have spurgt om?

DEN HÅNDGANGNE

Ja altså - hvis kassen nu løber helt tom, hvad
skal landet så gøre?

KASSEMESTEREN
Hvad gør du, når din kasse er tom?

DEN HÅNDGANGNE
Så sparer jeg.

KASSEMESTEREN
Hvorfor?

DEN HÅNDGANGNE
Ja, det er jeg jo nødt til.

KASSEMESTEREN
Der ser du. Hvis HERSKEREN havde spurgt dig,
så kunne selv du have svaret - vi - må - ?

DEN HÅNDGANGNE
Spare.

KASSEMESTEREN
Rigtigt. Du er en fornuftig mand.

DEN HÅNDGANGNE
Men hvis landet ingen penge har?

KASSEMESTEREN
Hvem siger at landet ingen penge har? Landet
har masser af penge. Gå ud og kig i folks
lommer. Hvis der er noget de vil have, så kan
de købe det. De har den fulde frihed til at
vælge og vrage. De skal ikke have den der
kasse til at bestemme over deres liv. De er frie
mennesker. Du vil heller ikke styres af den,
vel?

DEN HÅNDGANGNE
Nej. - Men -

KASSEMESTEREN
Men?

DEN HÅNDGANGNE
Er du helt sikker på, at HERSKEREN - jeg
mener -

KASSEMESTEREN
At han er indforstået med at tømme kassen?

DEN HÅNDGANGNE
Ja.

KASSEMESTEREN

Du antyder da ikke, at han er for dum til fatte,
hvordan det hænger sammen?

DEN HÅNDGANGNE

Selvfølgelig gør jeg ikke det.

KASSEMESTEREN

Aftalen er glimrende, sagde han.

Han hælder op i glassene.

Og så smilede han.

Han gentager grimassesmilet.

DEN HÅNDGANGNE

Jeg kan nu ikke lide at se, at den er tom.

KASSEMESTEREN

Det er der råd for.

Han smækker låget på.

Hvad ingen ser, har ingen ondt af, som man
sagde i gamle dage. Skål.

*De skåler og drikker. En saxofon begynder
at spille en smægtende menuet.*

Kassemesteren sætter glasset og inklinerer.

DEN HÅNDGANGNE nejer.

Skal jeg føre?

DEN HÅNDGANGNE

Det er nok bedst.

*De danser kælent kind mod kind, til
musikken slutter. Kasse-mesteren kysser
DEN HÅNDGANGNE på kinden.*

KASSEMESTEREN

Tak for dansen.

DEN HÅNDGANGNE

Selv tak.

KASSEMESTEREN

Det var en fornøjelse.

*DEN HÅNDGANGNE går ud. Kassemesteren
afsides:*

Klaphat.

*Han drikker ud og går fornøjet ud. Sceneskift
til cafeen. VANG drikker kaffe. Elle ind med
en kop og en sammenlagt avis. Spørger med
en gestus, om hun må sidde ved samme*

bord. VANG nikker. Elle rækker avisen frem.

ELLE

Vil du låne den?

VANG

Ellers tak. Jeg får ondt i øjnene.

ELLE

Det var trist.

VANG

Jeg har også gigt.

ELLE

Du er plaget, hvad?

VANG

Det er i det hele taget ikke min dag.

ELLE

Det kan jeg forstå.

VANG

Livet træder på mig. Jeg spørger og får ingen svar.

ELLE

Hvad spørger du om?

VANG

Hvorfor var jeg ikke med til at stemme om krigen?

ELLE

Det fik du ikke svar på?

VANG

Ikke det der ligner.

ELLE

Måske er det ikke livet, der træder på dig.

VANG

Hvad?

ELLE

Det kunne snarere være nogen.

VANG

Hvem skulle det være?

ELLE

Det har du ikke tænkt over?

VANG

Næh. Det med at tænke - det ligger jo ikke lige for, sådan til hverdag, vel?

ELLE

Hvad ville du have stemt, hvis du fik lov?

VANG

Det tror jeg ikke jeg vil sige til nogen. Men der var en i familien, der gav en kugle til HERSKERENS kanon, og det havde jeg det ikke så godt med. Du ved, de huller sådan en laver. Det er ikke kønt.

ELLE

De gør også ondt.

VANG

Det ved man jo.

ELLE

Men det var det, HERSKEREN ville have, så han stemte ja.

VANG

Han trængte til korstog, sagde han. Så han ville nok ikke have brudt sig om, at jeg stemte nej. Men det fik jeg så heller ikke lov til. Sådan var det.

ELLE

Hvem tror du forhindrede det?

VANG

Det ved jeg ikke. Tjenesten, måske.

ELLE

Jeg tror vil skal højere op.

VANG

En fra hoffet, mener du? DEN HÅNDGANGNE for eksempel?

ELLE

Får han lov at bestemme på egen hånd?

VANG

Det gør han nok ikke, nej. Du tror da ikke, det er HERSKEREN?

ELLE

Hvem ellers?

VANG

Du får godt nok nogle klokker til at ringe. Hvis det er ham - det lyder ikke sådan rigtig efter reglerne. I hvert fald ikke de gammeldags regler, vel?

ELLE

Nej, de ligger på gravpladsen. Ved du egentlig, hvad HERSKEREN har for med dig?

VANG

Jeg ved, hvad han venter. Det sagde DEN HÅNDGANGNE. Jeg skal danse for ham.

ELLE

Vil du det?

VANG

Jeg har gigt, sagde jeg.

ELLE

Men vil du? Har du lyst?

VANG

Ikke rigtig.

ELLE

Hvad vil du gøre ved det?

VANG

Mig? Det er vist ikke noget, jeg kan gøre noget ved.

ELLE

Hvorfor ikke? Du kunne vælge en ny hersker.

VANG

Den er god med dig. Jeg kunne også prøve at få vand til at løbe opad.

ELLE

Hvorfor give op?

VANG

Han er limet til tronen.

ELLE

Den kan væltes.

VANG

Af hvem?

ELLE

Af dem, der er trætte af ham ligesom dig.
Dem, der ikke fik lov at stemme.

VANG

Det er ikke noget du mener alvorligt, vel?

ELLE

Hvorfor skulle jeg ikke mene hvad jeg siger?

VANG

Tjenesten har et øje der oppe i krogen.

ELLE

Du kan stemme på en anden end HERSKEREN.
Det har du lov til.

VANG

Nåja, til den tid.

ELLE

Den stemme kan de ikke tage fra dig.

VANG

Næh, det er selvfølgelig rigtigt. Endnu da.

ELLE

Er du bange for at det bliver værre?

VANG

Man kan jo tænke sig lidt af hvert. Den der
undskyldning med gigten - måske bliver den
ikke godkendt næste gang.

ELLE

Så det skulle helst ikke blive værre?

VANG

Det har du ret i.

ELLE

Vand løber opad, hvis der er tryk nok.

VANG

Hvad mener du?

ELLE

Der er ingen regler, der ikke kan brydes. Når
HERSKEREN kan, kan vi også.

VANG

Vi?

ELLE

Du er ikke alene om at blive trådt på.

VANG

Det er jeg nok ikke, nej.

ELLE

Det kan jeg love dig, du ikke er.

VANG

Hvem er de andre? Fortæl mig det.

Danne ind med en kop. VANG afsides:

Det er i hvert fald ikke hende der.

ELLE rejser sig

Jeg har vist taget din stol. Undskyld. Jeg skal
ikke forstyrre. Vi ses.

Hun går ud.

DANNE

Hvem var det?

VANG

Aner det ikke.

DANNE

Men I skal ses igen?

VANG

Det tror jeg ikke.

DANNE

Jeg må sige du overrasker mig. Du plejer ikke
at være en ørn til damer.

VANG

Det ved jeg godt. Hun satte sig bare.

DANNE

Og nu skal I ses?

VANG

Nej vi skal ej.

DANNE

Hvad ville hun?

VANG

Det ved jeg ikke. Sid ned.

Danne sætter sig.

Hvordan går det med kuglen?

DANNE

Kuglen?

VANG

Din kugle.

DANNE

Det var også din.

afværgende håndbevægelse fra VANG.

Jo det var. Vi var fælles om den.

VANG

Jaja, så siger vi det. Har han brugt den?

DANNE

Ja.

VANG

Hvad fik den ram på?

Danne svarer ikke.

Ingenting?

DANNE

Nej. Den ramte ved siden af.

VANG

Hvad sagde HERSKEREN så?

DANNE

Shit happens.

VANG

Hvad mere?

DANNE

Ikke mere. Jeg vil ikke tale om det.

VANG

Hvorfor ikke?

DANNE

Det vil jeg bare ikke.

VANG *løfter kanden*

Kaffe?

DANNE

Jatak.

Danne skænker.

Hvorfor smiler du?

VANG

Mig?

DANNE

Du godter dig over, at den røg ved siden af.

VANG

Jeg godter mig ikke. Jeg glæder mig over de huller, den ikke lavede. Det tror jeg også du gør. Gør du ikke?

Danne svarer ikke.

Inderst inde?

DANNE

Får jeg også en kage?

VANG

Så mange du vil. Du er langt nede, ikke?

DANNE

Hvad skulle det være over?

VANG

En spildt kugle.

DANNE

Jeg synes, vil skulle snakke om vejret.

Sceneskift til begravelsespladsen. Elle og Smusken, næsten oprejst. Men stadig skjult af pjalter.

ELLE

Jeg har talt med det halve folk. De rører på

sig.

SMUSKEN

Hvad siger de?

ELLE

Ikke ret meget endnu, men det spirer.

SMUSKEN

Skulle det give håb?

ELLE

Små spirer er de første til at bryde isen.

SMUSKEN

Men har de kræfterne?

ELLE

Ja.

SMUSKEN

Det har HERSKEREN også.

ELLE

Der er ingen, der siger, det bliver nemt.

SMUSKEN

Han har viljen til at overleve.

ELLE

Har han også evnerne? Nej.

SMUSKEN

Du lyder sikker.

ELLE

Jeg mener jeg har grund til at være det.

SMUSKEN

Du er ikke bare naiv?

ELLE

Nej, den kolde herskers tid er omme. Det glemte fællesskab får liv påny. Kom, tag min hånd.

Saxofonen tager over. De går ud, hånd i hånd, dansende. Sceneskift til Tronsalen. HERSKEREN og Kassemesteren.

HERSKEREN

Du siger ingenting. Er du sur?

KASSEMESTEREN

Hvorfor tror du, jeg er sur?

HERSKEREN

Du føler dig ikke stødt?

KASSEMESTEREN

Over hvad dog?

HERSKEREN

Over at jeg sendte DEN HÅNDGANGNE hen for at kigge i kassen?

KASSEMESTEREN

Han er altid velkommen. Det ændrer jo ingenting.

HERSKEREN

Han sagde kassen er ved at være tom.

KASSEMESTEREN

Og hvad så?

HERSKEREN

Skal den være det?

KASSEMESTEREN

Landet har de penge, landet skal have.

HERSKEREN

Men ikke i kassen?

KASSEMESTEREN

Naturligvis ikke.

HERSKEREN

Hvor så?

KASSEMESTEREN

Det har jeg jo lært dig. Penge kan være mange steder, ikke sandt? Men hvor gør de mest gavn? Altså! Når de ligger i statens kasse og samler støv, hvad nytte gør de så? Er den kasse produktiv? Får den pengene til at yngle? Skaber kassen værdier? Nej. Kan den fremvise resultater, for eksempel i form af bugnende varer? Nej. Fortæl mig så - hvad er fordelene

ved en fuld statskasse?

*HERSKEREN slår opgivende ud med
armene.*

Alt det, den kasse ikke kan, det kan
mennesker. Pengene skal ud i det virkelige liv.
Ud og støves af. Ud og arbejde. Ud og bruges.
Derfor skal de anbringes i folks hænder. Det
har vi to altid været enige om, ikke?

HERSKEREN

Jo. Det var mig, der lærte dig det.

KASSEMESTEREN

Naturligvis.

*En ophidset DEN HÅNDGANGNE ind med et rødt
papir.*

DEN HÅNDGANGNE

Rapport fra Tjenesten. Fareklasse 3. Tjenesten
hører toner.

HERSKEREN

Nå?

DEN HÅNDGANGNE

Det er et dårligt tegn, siger de.

HERSKEREN

Måske øver folket sig.

DEN HÅNDGANGNE

På hvad dog?

HERSKEREN

På at danse.

DEN HÅNDGANGNE

Folket skal ikke danse. De skal gå i takt, siger
Tjenesten.

KASSEMESTEREN

Hørt.

HERSKEREN

De skal altså også danse. Danse for mig. Det
hører sig til.

DEN HÅNDGANGNE

Det er ikke det, de øver sig på. Her står, at det

ulmer.

HERSKEREN

Det kan ikke passe. Tjenesten overdriver.

DEN HÅNDGANGNE

Så se!

Det røde papir står pludselig i brand.

KASSEMESTEREN

Det var da en varm nyhed.

DEN HÅNDGANGNE

får slukket ilden og læser fra det, der blev tilbage.

Tjenesten siger også, de må have flere penge.

KASSEMESTEREN

Til hvad dog?

DEN HÅNDGANGNE

Øjne i nakken.

HERSKEREN

Selvfølgelig skal de have flere penge.

KASSEMESTEREN

De fik i sidste måned.

HERSKEREN

De skal have igen. Gamle damer skal føle sig trygge.

KASSEMESTEREN

De kan købe en ulykkesforsikring.

HERSKEREN

Let nu bare på låget, Oskar.

KASSEMESTEREN

Okay, okay, men sig så ikke, at det er mig, der fråser.

Han går ud.

HERSKEREN

Klaphat.

DEN HÅNDGANGNE

vifter med resten af det røde papir

Det er altså ikke godt, det her.

HERSKEREN

Tag det roligt. Vi har siddet på tronen i en årrække. Hvorfor skulle den pludselig vakle?

DEN HÅNDGANGNE

Næh.

HERSKEREN

Mit folk er trofast. De vil have jeg bliver siddende.

Han tager papiret fra DEN HÅNDGANGNE og går om bag et gardin, hvorefter han straks stikker hovedet frem.

Så er ulmen væk.

DEN HÅNDGANGNE

Ulmen?

HERSKEREN

Ja.

Han trækker hovedet tilbage bag gardinet og er væk. DEN HÅNDGANGNE slår ud med armene og går ud. Sceneskift til cafeen. Danne og VANG.

DANNE

Hvordan går det med gigten?

VANG

Ad helvede til.

DANNE

Hvad sagde de på skrantehuset?

VANG

Ikke et ord. De så ikke engang på mig. De pegede på kassen.

DANNE

På kassen?

VANG

Den er tom, sagde de. Har du penge? Nej, sagde jeg. Ingen penge, ingen behandling. Du har værsgo at vente.

DANNE

Det er da noget nyt?

VANG

Vente, sagde jeg. Hvor længe? Ved du, hvad de sagde? Kom igen til næste år. Næste år! Hvad giver du mig!

DANNE

Mon ikke du hørte forkert?

VANG

Det gjorde jeg absolut ikke. Hvem har dog bestemt det? spurgte jeg. Ordre fra HERSKEREN. Umuligt, sagde jeg. Sidst vi skulle vælge ham, da lovede han øjeblikkelig adgang ikke bare for ham selv og kassemesteren, men også for alle os på bunden. Os med gigt.

DANNE

Det er måske fordi vi skal spare.

VANG

Spare? Tjenesten har lige fået en hel vognfuld. Hvorfor kan skrantehuset så ikke få?

DANNE

Du er godt sur, kan jeg høre.

VANG

Hvad ville du være? Du er selvfølgelig ligeglad. Du har ikke gigt.

DANNE

Derfor kan jeg jo godt føle med dig.

VANG

Jeg har ikke brug for medfølelse. Den kan du proppe op der hvor kagerne kommer ud.

DANNE

Du er virkelig arrig.

VANG

Det er ikke ordet. Jeg kunne kvæle ham.

DANNE

Hvad med at søge audiens?

VANG

Ha!

DANNE

Det er der, man kan brokke sig.

VANG

Men ikke få ret.

DANNE

Hvis vi nu går begge to?

VANG

Hvad skulle det nytte?

DANNE

Vi gav ham en kugle.

VANG

Der ramte ved siden af.

DANNE

Han skylder os at lytte. Okay?

Hun haler ham op fra stolen.

VANG

Jeg tror ikke på det.

*Hun haler ham med ud. Sceneskift til
tronsalen. DEN HÅNDGANGNE og
HERSKEREN.*

HERSKEREN

Har du pryglet Smusken?

DEN HÅNDGANGNE

Næh.

HERSKEREN

Hvad skal det sige?

DEN HÅNDGANGNE

Jeg kunne ikke finde hende.

HERSKEREN

Det er et dårligt tegn. Det har vi ikke brug for.

DEN HÅNDGANGNE trækker på skuldrene.

Hvad gør du ved det?

DEN HÅNDGANGNE

Det ved jeg ikke. Det står der ikke noget om i programmet.

HERSKEREN

Det gør der da. Puds Tjenesten på hende.

Dørklokke ringer.

Hvad nu?

DEN HÅNDGANGNE

Det er tid til audiens.

HERSKEREN kravler op på tronen.

HERSKEREN

Jeg er klar.

VANG og Danne ind.

DEN HÅNDGANGNE

Der kommer I med flere kugler? Herligt. Der er hårdt brug for dem.

VANG

mens Danne ser misbilligende på ham

Fordi I skyder ved siden af?

DEN HÅNDGANGNE

Hvad?

DANNE

møver sig foran VANG

Vi skal nok tage en med næste gang. Det er klart, at I ikke kan ramme hver gang, dem fra hulerne står jo ikke stille ...

HERSKEREN

Hvad kom I for?

DANNE

Jo altså, min ven her kommer for at - i al ydmyghed -

DEN HÅNDGANGNE

I siger ikke I vil klage?

VANG

Lige netop.

DEN HÅNDGANGNE
til HERSKEREN
Skal jeg hælde dem ud?

HERSKEREN
Det koster ikke noget at lytte. Øjeblik.
Han tager kronen på..
Sig frem.

VANG
Altså ... hvorfor skal vi finde os i ventelister,
Tjenesten har fået i pose og sæk selv om vi
aldrig ser dem på torvet, men skrantehuset ...
*Danne hiver ham i ærmet og prøver at hive
ham væk. Men VANG rykker bare tættere
på HERSKEREN.*

DANNE
Rolig VANG. ...

VANG
rykker sig fri
Skrantehuset skal spare røven ud af bukserne.
Det hænger simpelt hen ikke sammen.

HERSKEREN
Hvabehar!

VANG *går tæt på*
Landet vakler under os.

HERSKEREN
Hjælp!
*Det ene ben på tronen bryder sammen.
Trone og HERSKER vælter ned ad trinnene.*

DANNE
Halløjsa.

VANG
Hvad sagde jeg. Det vakler under os.

*Danne hjælper herskeren på benene, DEN
HÅNDGANGNE finder febrilsk mobilen frem.*

DEN HÅNDGANGNE
Hallo, hallo - er det Tjenesten - send
hellebardisterne - det haster - vi har en
misdæder - ja -

HERSKEREN

Rolig nu, der skete jo ikke noget.

DANNE

Nej vel? Tronen var nok bare lidt ormædt.

DEN HÅNDGANGNE

Ormædt?

Han undersøger sagen.

Overhovedet ikke.

stadig med mobilenfor øret

Om der er mere end en? - der er til et helt lille
futtog.

VANG

Det er jeres program, der er ormædt.

til Danne

Du må hilse derhjemme.

Han løber ud.

DEN HÅNDGANGNE *i mobilen*

Husk blodhundene - om der er brug for dem? -
hvad? - om det kan vente? - fordi I drikker
kaffe? - det ved gud det ikke kan.

*Sceneskift til begravelsespladsen. Elle. VANG
ind.*

VANG

Jeg tænkte nok, jeg kunne finde dig her. Jeg er
klar.

ELLE

Klar?

VANG

Fuldstændig. Og undskyld.

ELLE

Hvorfor siger du undskyld?

VANG

Jeg har været alt for længe om at finde ud af,
hvor jeg hører til. Jeg tænker for langsomt.
Men så gik det op for mig, at du havde ret.
Man skal bare se, hvordan det hænger
sammen. Så bliver man vred. Og så gør man
noget. Langt om længe.

ELLE

Jeg er glad for at se dig, og du skal ikke sige undskyld.

VANG

Selv om jeg skammer mig?

ELLE

Hvorfor skulle du skamme dig?

VANG

Der er så meget. At jeg altid var enig med Danne. Det var jeg jo ikke. Jeg gav hende bare ret. Og det med kuglen. Det er bare så pinligt.

ELLE

Glem det.

VANG

Det kan jeg ikke. Heldigvis ramte den ved siden af. Det er en trøst.

ELLE

Det gjorde den nu ikke.

VANG

Hvad?

ELLE

Jeg skulle måske ikke sige det, men -

VANG

Men hvad?

ELLE

Den ramte en pigeskole.

VANG

Vil det sige - ?

ELLE

Ja.

VANG

Hold kæft hvor jeg holder med dig.

Slut på 1. akt

2. AKT

Tronsalen. Tronen er borte. HERSKEREN og kassemesteren.

KASSEMESTEREN
Hvor er DEN HÅNDGANGNE?

HERSKEREN
Han er på skrantehuset.

KASSEMESTEREN
Hvad fejler han?

HERSKEREN
Han er der med tronen. Den har brækket benet.

KASSEMESTEREN
Grimt uheld, hvad?

HERSKEREN
Det var ikke et uheld. Det var de andre, der gjorde det. Ren og skær ondskab.

KASSEMESTEREN
Pyt med det.

HERSKEREN
Det kan du sagtens sige. De har ondt i sinde.

KASSEMESTEREN
Naturligvis. De har siddet i deres små kaninhuller i flere år.

HERSKEREN
De stikker hovedet op har jeg hørt.

KASSEMESTEREN
Ha! Hvor mange er der? Fem?

HERSKEREN
Hvad gør vi?

KASSEMESTEREN
Herregud, lad dem bare mimre, ingen lytter til dem.

HERSKEREN
Er du sikker på det?

KASSEMESTEREN

Vi har haft folket i skole, siden vi kom til. Vi har æltet deres hjerner om og lært dem at sige mig, mig, mig.

HERSKEREN

Er det nok?

KASSEMESTEREN

*hopper op og ned som et lille forkælet barn
og jublesynger selvforelsket*

Mig, mig, mig, mig, mig, mig -
almindelig talt

Det er sådan folket er nu. Det sidder dybt i hjernen på dem, helt derinde, hvor mig har fundet sammen med den gamle krybdyrhjerne. Det var det, programmet gik ud på. Hvis folkets adfærd skulle ændres, så var det hjernen, der skulle æltes. Og det er så sandelig lykkedes. Kom, se ud ad vinduet.

Han trækker HERSKEREN frem til rampen.

Se! Verdens lykkeligste folk, de farer rundt med tegnebogen åben og sedlerne flagrende ud. Et folk med maver, der er mere end mætte, hænder der gramser til sig, kløer, der kradser krævende ind og øjne, der aldrig får nok. Vi har formet det fuldendte folk, nøjagtig som du ville have det.

HERSKEREN

Vi har aldrig talt om krybdyrhjerner.

KASSEMESTEREN

Det har vi da. Mig, mig, mig. Det var det, du ville. Og du kan se - folket elsker det. Se - de nyder deres nye hjerner. Det er som det skal være, ikke?

HERSKEREN

Joh, det er det da.

*DEN HÅNDGANGNE kommer ind med
tronstolen, som har det ene ben i gips.*

Det var du længe om.

DEN HÅNDGANGNE

Der var ventetid.

HERSKEREN

Du fik dig en lille en på vejen.

DEN HÅNDGANGNE

Må jeg være fri. Folk sad i flere lag, og de var godt knotne.

KASSEMESTEREN

Hvorfor brugte du ikke den private?

DEN HÅNDGANGNE

Ja, det skulle jeg have gjort. Så var jeg sluppet for alt det brokkeri.

HERSKEREN

Vrøvl. Vi har verdens bedste skrantehus.

DEN HÅNDGANGNE

Det kunne man ikke se. Du aner ikke, hvad jeg måtte lægge øre til. Der var ikke det, der ikke var i vejen..

KASSEMESTEREN

Sådan går det, når man mænger sig med folket.

DEN HÅNDGANGNE

Det værste var, at det var min skyld. Og din, sagde de. Og HERSKERENS.

HERSKEREN

Hvad?

DEN HÅNDGANGNE

Ja, det sagde de. En dum påstand. Alligevel stod det på i timevis. Og det var ikke bare skrantehuset, den var gal med, det var det hele. Der gror mug på de gamle, de unge sumper, børnene lærer ingenting, æggene er ikke nylagt, der er klister i frikadellerne, færgemanden sejler ikke til tiden, der er ...

KASSEMESTEREN

Hold op. Sådan har det altid været.

DEN HÅNDGANGNE

I skulle have hørt, hvor højt de skreg. Det var lige før jeg fik tæsk. Jeg skulle hilse her og sige, at nu havde de altså fået nok.

HERSKEREN

Jeg tror ikke et ord af det, du siger.
til Kassemesteren

Det kan ikke passe, vel?

KASSEMESTEREN

Nej, jeg har heller ikke hørt det.

DEN HÅNDGANGNE

Så skal I da høre det allerslemmeste. Nede på torvet står VANG og råber.

HERSKEREN

VANG?

DEN HÅNDGANGNE

rytmisk og med fodboldfanarm

Raus, raus, raus, regeringen raus, raus, raus, raus, regerin...

HERSKEREN

Jatak. Hvor var Tjenesten?

DEN HÅNDGANGNE

Det ved jeg ikke. Måske skrev de på deres rapporter. Eller også drak de kaffe.

HERSKEREN

De skal ikke skrive rapporter, de skal være der.

DEN HÅNDGANGNE

Helt enig. Det med rapporterne - den tid, det tager - et bogstav ad gangen med én finger.

HERSKEREN

Vi må gøre noget ved det.

DEN HÅNDGANGNE

Ja. De må lære at bruge to.

HERSKEREN

Idiot. Det var ikke det, jeg mente.

KASSEMESTEREN

Slap af.

HERSKEREN

Hvad?

KASSEMESTEREN

Det stormer jo ikke. De slipper bare en lille

vind, og så er det forbi.

DEN HÅNDGANGNE

Ja, foreløbig stinker det. Men det stopper ikke med det.

Han stiller tronen på plads.

KASSEMESTEREN

Hvad er du bange for?

DEN HÅNDGANGNE

Hvis den er væltet en gang, så kan den vælte igen.

KASSEMESTEREN

Umuligt.

DEN HÅNDGANGNE

Der er tre ben til.

KASSEMESTEREN

Hængeøre.

Han går ud.

HERSKEREN

Du tror da ikke?

DEN HÅNDGANGNE

Jeg tror ingenting. Jeg lukker øjne og ører.

HERSKEREN

Det lyder fornuftigt. Kom.

De går ud. Sceneskift til cafeen. Danne.

VANG kommer ind og vil sætte sig ved siden af Danne.

DANNE

Der er optaget.

VANG

Venter du nogen?

DANNE

Nej.

VANG

Der sidder heller ikke nogen?

DANNE

Jeg har mit gode rygte at tage vare på.

VANG

Drikker du kaffe med dit gode rygte?

DANNE

Spar din ironi. Hvem drikker du kaffe sammen med? HERSKEREN blev møgsur.

VANG

Da ikke på dig.

DANNE

Jo.

VANG

Det havde han da ikke grund til. Du gav ham en kugle.

DANNE

Jamen det blev han.

VANG

Så giv ham en til.

DANNE

Hvad fanden er der sket med dig? Har du set lyset?

VANG

Jeg har gennemskuet, hvad der foregår.

DANNE

Vel har du ej. Du er gået vild i mørket.

VANG

Lys eller mørke. Man er nødt til at vælge. Det har jeg gjort.

DANNE

Du har valgt forkert.

VANG

Hør nu her.

Han sætter sig.

DANNE

Rejs dig.

VANG

Hvad? Har jeg sat mig på dit gode rygte?

DANNE

Rejs dig og gå.

VANG rejser sig halvt og kigger efter.
Lad vær' og spil klovn. Jeg mener det.

VANG

sætter sig igen
Bevares.

DANNE

Jeg er færdig med dig.

VANG

Det kan du ikke mene.

DANNE

Du råber på torvet.

VANG

Ja selvfølgelig. Vi skal have en ny Hersker. En,
der ikke hersker. Ham her splitter folket.

DANNE

Du er en stor idiot.

VANG

Folket - det er dig og mig. Har han måske ikke
splittet os?

DANNE

Jeg giver fanden i at du er folket.

Hun rejser sig.
Du skal ikke være folk med mig.

VANG

Går du?

DANNE

Ja.

VANG

Vil du slet ikke høre, hvad jeg har at fortælle?

DANNE

Nej.

VANG

Det handler om din kugle.

DANNE

Du kan godt spare dig.

Hun begynder at gå.

VANG

rejser sig og følger efter.

Hvad den ramte.

DANNE

Jeg er gået.

VANG

Der kan du selv se. Herskeren splitter os.

DANNE

Rend mig.

Hun går ud. Elle er kommet uset ind under de sidste replikker. Den næste scene spilles uden ironi, men med barnlig renhed og uskyld.

ELLE

Orm i folkesjælen?

VANG

Jeg har indset det.

ELLE

Og nu vil du gøre noget ved det?

VANG

Jeg er begyndt. Jeg råbte raus, raus raus.
Nede på torvet.

ELLE

Bravo.

VANG

De der bøger?

ELLE

Og tavler?

VANG

Hvad stod der på dem?

ELLE

Kloge ord af folk, der har tænkt.

VANG

Over hvad?

ELLE

Hvordan vi får skabt det bedste samfund. Har du nogen sinde tænkt over, hvad ordet samfund kommer af?

VANG ryster på hovedet.

Det kommer af at finde sammen. Når man finder sammen, opstår der fællesskab. Så er man fælles om arbejde og pligter. Man er fælles om at dele frugten af arbejdet. Alle får deres del, ingen får mere end andre. Alle tager hånd om børnene, alle sørger for de gamle og syge. Alt det står på tavlerne. Det var drømmen dengang.

VANG

Men sådan gik det jo ikke?

ELLE

Nej.

VANG

Vidste de ikke, at der fandtes grådighed og magtbegær?

ELLE

Jo, men deres samfund blev for store til at de kunne tale sammen om det. De måtte gemme tavlerne, og så blev de væk. Årene gik. Men så kom bøgerne, for drømmen var ikke glemt. Nu bredte den sig. Side efter side foldede de drømmen ud med lov og ret og tanker om, hvordan et folk kan lære sig, hvordan man først frigør sig fra undertrykkelse og bagefter vælger ledere, der vil den rigtige vej.

VANG

Væk fra grådigheden?

ELLE

Nemlig. Med moralen som ledestjerne.

VANG

Drømmen lykkedes stadig ikke.

ELLE

Desværre nej. Den tabte kampen mod
krokodillehjernen. Sådan gik det gang på gang
gennem historien.

VANG

Du lyder som min gamle skolelærer.

ELLE

Ham, der fortalte, at sådan er det, og det
bliver aldrig anderledes?

VANG

Det går op og ned, men aldrig ud af stedet.

ELLE

Jeg ville være en dårlig skolelærer, hvis jeg var
som ham. Sagen er jo, at historien er ikke
forbi. Den begyndte, da vi som små amøber
krøb op af havet og tog plads på jorden. Vi fik
ben og arme og en voldsom appetit, men
amøbens magre fantasi og snævre horisont
lagde vi efterhånden bag os. Vi lærte af dens
mangler, så i vores hjerter er det ikke længer
grådigheden, der regerer, det er drømmen, og
gemt bag pandelappen har vi tankerne, der
stod i bøgerne. Vi ved, at vi kan tøjle
krokodillehjernen egoisme og i fællesskab
ændre verden.

VANG

Og det skal vi så gøre nu?

ELLE

Du sagde du var parat.

VANG

Jeg er klar til tavlerne. Hvad det så ellers er.

ELLE

De blev mejslet ud i gammeltiden, engang hvor
fællesskabet for en kort tid regerede og
slaveriet tog en ende.

VANG

Og de tavler, de findes stadig?

ELLE

De skal bare graves op.

VANG

Så kan de bruges?

ELLE

HERSKEREN skal drives ud af borgen. Borgen
jævner vi med jorden.

VANG

Det fortjener den. Den er fuld af orm.

ELLE

I stedet bygger vi et hus, hvor fællesskab og
solidaritet kan gro. Glæd dig.

VANG

Det der ord.

ELLE

Solidaritet?

VANG

Det er nyt for mig.

ELLE

Det er du ikke ene om. Det blev også brugt i
gammeltiden, og så blev det glemt. Men det er
det, der får os til at handle sammen fra nu af.
Det er det, vi vil. Solidaritet skal ind i sproget
og dybt ind i hjertet på os alle sammen. Kom
kammerat. Vi ses på barrikaden.

Hun går ud. DEN HÅNDGANGNE ind.

DEN HÅNDGANGNE

Du har forstand på orm, hvad?

VANG

Det får man. De er alle vegne, hvor du
kommer fra.

DEN HÅNDGANGNE

Hvornår siger du et venligt ord?

VANG

Hver gang der er grund til det.

DEN HÅNDGANGNE

Man har set dig sammen med nogen.

VANG

Det kunne jeg høre.

DEN HÅNDGANGNE

Det er nogen værre end mig, der har set dig.

VANG

Du mener Tjenesten?

DEN HÅNDGANGNE

Kan det undre dig?

VANG

Nej.

DEN HÅNDGANGNE

Du går på tynd is.

VANG

Og hvad så?

DEN HÅNDGANGNE

Det kan være farligt.

VANG

Loven beskytter mig.

DEN HÅNDGANGNE

Du tager fejl. Loven kan ikke lide dig.

VANG

Jeg kan heller ikke lide loven. Den må laves om.

DEN HÅNDGANGNE

Aha.

VANG

Glem ikke, der skal snart stemmes.

DEN HÅNDGANGNE

Du sætter din lid til demokratiet?

VANG

Ikke det vi har nu.

DEN HÅNDGANGNE

Det er ellers det vi værner om.

VANG

Vel gør I ej. I nøjes med at give os stemmesedler. Det er ikke det samme som demokrati.

DEN HÅNDGANGNE

Du æder dig mæt hver dag. Du har ret til at brokke dig. Du går gratis på skrantehuset. Jeg forstår ikke, hvad du er utilfreds med.

VANG

Du vil ikke forstå. Det er det der er tragedien. Skyg mig bare.

Han går ud.

DEN HÅNDGANGNE

Shit.

Sceneskift til tronsalen. HERSKEREN og Kasseimesteren.

HERSKEREN

Jeg er altså bekymret. Er du sikker på, vi kan stå imod?

KASSEMEISTEREN

Vi har folk, der hjælper.

HERSKEREN

Hvem tænker du på?

KASSEMEISTEREN

Brødrene på børsen. Vennerne i kramboden.

HERSKEREN

Er det nok?

KASSEMEISTEREN

Folket er med os.

HERSKEREN

Er du sikker?

KASSEMEISTEREN

Deres tegnebøger er i hvert fald, og de fortæller, hvem det er bedst at stemme på.

HERSKEREN
Hun har det halve folk med sig.

KASSEMESTEREN
Siger hun.

HERSKEREN
Tjenesten siger det også.

KASSEMESTEREN
Og dem stoler du på? Herregud, hvad har
kællingen at byde på?
Han synger og parodierer
Brødre nu kaster vi åget, dippe dippe dippe
dippe dut dut.

talt
Hvad for et åg, spørger jeg? Der er ikke én,
der slæber rundt på et åg. De har det som
blommen i et æg alle sammen, og de ved godt,
at det er vores skyld og det er os de skal
takke. De er helt klar over, at hvis de stemmer
på hende, så er det penge ud af lommen og
næsen ned i gruset. De skal ikke have noget
klinket. Tro mig, jeg kender folket. De svigter
dig aldrig.

*Saxofonen sætter ind. Han gør høflig
reverens, hvorefter han lader som om han
synger og samtidig danser de yndigste
menuettrin.*

Herskerens plads på tronen
er ikke i farezonen.
Tro mig på mit ord,
den vakler ikke spor.
Hele folket tror
på dine visdomsord.

*Han inklinerer for HERSKEREN med stort
skrabud. De danser sammen. DEN
HÅNDGANGNE kommer oprevet ind og vil
sige noget, men bliver inddraget i
menuetten. Dansen holder op.*

KASSEMESTEREN
Talt til DEN HÅNDGANGNE:
Hvad så, skat?

DEN HÅNDGANGNE
Den er helt gal. De bygger barrikader.

HERSKEREN

Hvor dog?

DEN HÅNDGANGNE

Lige uden for voldgraven.

KASSEMESTEREN

Skidt med det.

HERSKEREN

Det kan du sagtens sige.

KASSEMESTEREN

De kommer aldrig over den.

HERSKEREN

Hvorfor ikke?

KASSEMESTEREN

Den er fuld af lort.

HERSKEREN

Jamen dog. Hvor kommer det fra?

KASSEMESTEREN

Ja hvor tror du?

HERSKEREN

Da ikke fra mig.

KASSEMESTEREN

Hvor ellers? Du æder og drikker. Så sætter du dig der på hullet bag gardinet og plop, så ryger det i voldgraven.

HERSKEREN

Du går da også bag gardinet.

KASSEMESTEREN

Plop, plop.

HERSKEREN

Kan det være rigtigt?

KASSEMESTEREN

Det er naturens gang.

HERSKEREN

Bliver der aldrig rensset op?

KASSEMESTEREN

Nøh.

HERSKEREN

Det gjorde der i gammeltiden, har jeg hørt.

KASSEMESTEREN

Og så?

HERSKEREN

Det må vi da gøre igen.

KASSEMESTEREN

Hvem betaler? Min kasse er tom. Vores, skulle jeg sige. Eller din.

HERSKEREN

Måske skulle vi ikke have ...

KASSEMESTEREN

Have hvad?

HERSKEREN

Kastet i grams.

KASSEMESTEREN

Så havde du ikke kunnet sidde i den der, vel? Herregud, hvis de prøver at komme over, så ender de i lort til halsen. Det under jeg dem gerne.

DEN HÅNDGANGNE

De skal altså ikke over.

KASSEMESTEREN

Hvad?

DEN HÅNDGANGNE

Vi lever ikke i gammeltiden mere. Hellebarder er out. Vi slås med stemmesedler. Det vi kalder demokrati, du ved.

KASSEMESTEREN

Hvorfor fanden bygger de så barrikader?

DEN HÅNDGANGNE

Det er for at de kan stå og råbe og blive set.

HERSKEREN

Lige foran mine vinduer?

DEN HÅNDGANGNE

Det må de godt, desværre

HERSKEREN

Det kan ikke være rigtigt. Jeg er Herskeren.

DEN HÅNDGANGNE

Det skider demokratiet på. De kalder det ytringsfrihed.

HERSKEREN

Jeg vil ikke have det.

DEN HÅNDGANGNE

Sig det til dem.

HERSKEREN slår arrigt til ham.

KASSEMESTEREN

Take it easy, fætter. Vi tager en snak med vennerne.

DEN HÅNDGANGNE

Hvem er det?

HERSKEREN

Børsen og kræmmerne, dit fjols. Var det ikke det?

KASSEMESTEREN

Jo skat.

Han inklinerer for DEN HÅNDGANGNE.
Ingen grund til panik.

*De tre genoptager menuetten, men når
kun nogle få trin, så bliver de afbrudt af
Danne, der kommer ind med en sæk.*

DANNE

Posten sagde, den skulle afleveres her.

KASSEMESTEREN

Til hvem?

DANNE

Læser på den vedheftede mærkeseddel.
Til de ansvarlige.

DEN HÅNDGANGNE

Ansvarlige for hvad?

DANNE *læser*

Lidt af hvert.

DEN HÅNDGANGNE

Hvordan skal det forstås?

DANNE *læser igen*

Især krigen.

KASSEMESTEREN

Hvor kommer den fra?

DANNE

Slagmarken, tror jeg nok.

KASSEMESTEREN

Hvem har sendt den?

DANNE *læser*

Blo Drus.

KASSEMESTEREN

Hvem fanden er det?

DANNE

General, står der.

DEN HÅNDGANGNE

Nå ham.

KASSEMESTEREN

Hvem?

DEN HÅNDGANGNE

Blodrus. Ham kender du vel også?

Kassemesteren svarer ikke, men trækker på skuldrene.

Gør du ikke?

KASSEMESTEREN

Det er HERSKEREN, der har hyret ham.

DEN HÅNDGANGNE

Det er dig, der betaler ham.

DANNE

Jamen så værsgo.

*Danne rækker sækken ud mod
Kassemesteren, der ikke vil tage imod den,*

*men værger for sig. Derefter til HERSKEREN,
der heller ikke vil have den. Til sidst til DEN
HÅNDGANGNE, der heller ikke vil have den.*

HERSKEREN

Du tager den.

DEN HÅNDGANGNE adlyder modstræbende.

DANNE

Hvad så?

*Forlegen pause, hvor HERSKEREN, DEN
HÅNDGANGNE og Kassemesteren ser
forvirret på hinanden.*

I skal vel se, hvad der er i den?

HERSKEREN

Det skal vi vel.

DEN HÅNDGANGNE

Nu?

DANNE

Ja da.

HERSKEREN

Det synes jeg også.

DEN HÅNDGANGNE

Fordi folket der siger det?

HERSKEREN

Folket har talt, og vi er folkets tjenere.

Til Kassemesteren

Ikke sandt?

KASSEMESTEREN

Det står i hvert fald i nytårstalen.

*DEN HÅNDGANGNE åbner sækken og
fremdrager et brev.*

DEN HÅNDGANGNE

til Kassemesteren:

Det er til dig. Kære ven, her har du krigens
udbytte. Kærlig hilsen, Blodrus. - Værsgo.

*Kassemesteren må modvilligt tage imod sæk
og brev. Han vil lægge brevet tilbage i
sækken.*

DANNE

Skal du ikke se, hvad der mere er i?

KASSEMESTEREN

Mig?

HERSKEREN

Selvfølgelig skal han det.

*Kassemesteren giver brevet til DEN
HÅNDGANGNE og sætter sækken på gulvet.
Han langer begge arme ned i sækken og
roder længe.*

DEN HÅNDGANGNE

Er der noget galt?

HERSKEREN

Hvad var det, der var i?

DEN HÅNDGANGNE

Krigens udbytte, stod der.

*Kassemesteren tager armene op af sækken,
fra hans samlede hænder siler der sand
tilbage i sækken.*

DANNE

Hold da kæft!

HERSKEREN

Ja det må du nok sige.

Til Kassemesteren

Er der ikke spor andet?

KASSEMESTEREN

føler efter

Det er jeg bange for der ikke er.

HERSKEREN

Hvad så?

Pinlig pause.

DANNE

Der står også noget på bagsiden.

DEN HÅNDGANGNE

vender brevet og læser højt

Kære Hersker. Skal vi fortsætte krigen? Kærlig
hilsen. Blodrus.

Til HERSKEREN

Det var da et spørgsmål.

HERSKEREN

Behøver vi svare?

Til Kassemesteren

Det må du vist afgøre.

KASSEMESTEREN

Mig?

HERSKEREN

Det er dig, der betaler.

KASSEMESTEREN

Det var dig, der ville krigen.

HERSKEREN

Har vi råd til at fortsætte?

DANNE

Vi kan da ikke fortsætte.

HERSKEREN

Hvad?

DANNE

Jeg mener, hvis vi kun får det der ud af det.

DEN HÅNDGANGNE

Hvem har bedt om din mening?

DANNE

Jeg er folket.

DEN HÅNDGANGNE

Vi spørger aldrig folket.

DANNE

Til HERSKEREN

Det der er da ret dumt. Synes du ikke?

HERSKEREN

Nu du siger det.

DANNE

Så mange penge for så lidt.

KASSEMESTEREN

Det er ikke dig, der betaler.

DANNE

Jeg gav en kugle til kanonen.

*Kassemesteren gør med en verfebevægelse
DEN HÅNDGANGNE opmærksom på, at
Danne må ud.*

DEN HÅNDGANGNE

tager hendes hånd

Vi siger tak til folket for venlig hjælp og gode råd.

DANNE

Jeg vil da godt vide, om

DEN HÅNDGANGNE

Ja tak.

DANNE

Er det der hvad der blev ud af kuglen?

Han slæber af med hende.

Det er jo ingenting. Min bror er også med i krigen. Til ingen nytte. Er det

DEN HÅNDGANGNE smider hende ud.

HERSKEREN

Jeg tror, hun blev sur.

KASSEMESTEREN

Folket er aldrig tilfreds. Det er en politikers sure lod.

DEN HÅNDGANGNE

*stikker hånden i sækken og samler en
håndfuld sand op, som han lader løbe ned i
sækken.*

Det er sgu rigtigt. Ingenting.

HERSKEREN

Slet ingenting?

DEN HÅNDGANGNE

Det var heldigvis ikke min ide.

KASSEMESTEREN

Det var heller ikke min.

HERSKEREN

I stemte sgu da for den begge to.
Hvis vi ikke holder sammen ...

KASSEMESTEREN OG DEN HÅNDGANGNE
Hvad så?

HERSKEREN

Så myldrer de ned fra barrikaderne og vader
gennem lortet lige ind i gemakkerne.

DEN HÅNDGANGNE

Uden at tørre fødderne?

HERSKEREN

Problemet må ud af verden. Vi må vise
handlekraft. Være dem, der er ovenpå. Dem,
der tager initiativet. Det er lige mig.

*Han tager sækken og går ud gennem
gardinet.*

KASSEMESTEREN

Hvor skal du hen?

*DEN HÅNDGANGNE og Kassemesteren glor
på hinanden. HERSKEREN vender lynhurtigt
tilbage.*

HERSKEREN

Problemet er løst.

KASSEMESTEREN

Hvad fanden mener du?

HERSKEREN

Plop, plop.

*Han slår ud med en fyrstelig gestus, tager
Kassemesteren under den ene arm og DEN
HÅNDGANGNE under den anden og forsøger
at genstarte menuetten. Kassemesteren gør
sig fri.*

KASSEMESTEREN

Fatter du ikke det er alvor? Folket gik.

HERSKEREN

Sagde du ikke, hun var en klaphat?

KASSEMESTEREN

Hun gik med stemmerne, for helvede. Tronen vælter.

HERSKEREN

Tronen?

KASSEMESTEREN

Alle fire ben brækker.

Han går hurtigt ud.

HERSKEREN

Så får du travlt igen.

DEN HÅNDGANGNE

Desværre nej. Skrantehuset er lukket.

HERSKEREN

Hvem har dog gjort det?

DEN HÅNDGANGNE

Kassemesteren.

HERSKEREN

Hvorfor?

DEN HÅNDGANGNE

Fordi vi skulle spare.

HERSKEREN

Sagde han det?

DEN HÅNDGANGNE

Det sagde du.

HERSKEREN

Det her er vist ikke så godt, hvad?

DEN HÅNDGANGNE

Nej.

HERSKEREN

Hvad skal der ske med os?

DEN HÅNDGANGNE

Plop, plop.

Han går ud.

HERSKEREN
Plop, plop - i til halsen? Vent!

*Han løber efter ham. Sceneskift til cafeen.
VANG er der, Danne ind. Da hun ser VANG,
fortryder hun og vil vende om.*

VANG
Kom dog bare. Hvad skal vi med gammelt nag?
Danne tøver.
Sid ned. Der er kaffe på kanden.

DANNE
Jeg sagde jeg er færdig med dig. Har du glemt
det?

VANG
Jeg giver kage.

DANNE
Du fedter.

VANG
Overhovedet ikke. Jeg har savnet dig.

DANNE
Har du det?

VANG
På ære. Vi kan ikke være to halve folk. Det går
bare ikke. Hvis vi ikke kan tale sammen ...

DANNE
Hvad så?

VANG
Det skal vi kunne.

DANNE
Ikke så længe du siger det, du gør.

VANG
Om hvad? For fanden, Danne, før i tiden havde
vi det muntert sammen.
Kom nu. Det er din yndlingskage.
Danne tøver
Den med gyss i. Vi er folket, Danne, og som
sådan er vi skide ligeglade med krig og politik
og alt det der.

DANNE

Bare der er kaffe nok, mener du?

VANG

Også uden kaffe. Det er ikke din og min krig, vel?

DANNE

Vi er viklet ind i den, VANG.

VANG

Det skal ikke skille os.

DANNE

Det gør den jo.

VANG

Jeg troede ikke, det generede dig.

Danne svarer ikke.

Er den begyndt at snære? Glem det. Det er ikke vores krig. Det har du indset, ved jeg.

DANNE

Har du hørt det?

VANG

Det rygte var en hurtigløber. Sæt dig ned og trøstespis.

Danne sætter sig.

Kaffe og kage. Det giver livsmodet tilbage. Var det ikke sådan?

DANNE

Jeg trænger ikke til livsmod.

VANG

Hvad er det så du trænger til?

DANNE

Fred i hovedet.

VANG

Det forstår sig. Men gyss er heller ikke dårligt, vel?

DANNE

Nøh.

VANG

Fred i hovedet. Det har du vel fået nu?

DANNE

Hvad mener du?

VANG

Du har skrottet HERSKEREN. Det må da være en lettelse.

DANNE

Ja.

DEN HÅNDGANGNE

For ikke at tale om DEN HÅNDGANGNE.

DANNE

Det er klart.

DEN HÅNDGANGNE

Du har truffet beslutningen?

DANNE

De får i hvert fald ikke kugle nummer to.

VANG

Og heller ikke din stemme?

DANNE

Nej. Jeg tror jeg skriver noget grimt et sted. Det er ikke rart at miste sin barnetro.

VANG

Men det er rart at blive klogere?

DANNE

Rart og rart.

VANG

Men det føles rigtigt?

DANNE

Det gør det da.

VANG

rækker hende hånden

Tillykke, Danne. Så er vi igen ét folk. Ikke splittet, men samlet.

Elle kommer ind.

ELLE

Solen skinner, stæren synger, skæbnen drejer på det store hjul, hjertet jubler, borgen bæver

og i brystet blomstrer håbet. Goddag, Danne.

DANNE

Du er højt oppe.

ELLE

Det er da klart.

DANNE

Så er der langt at falde.

ELLE

Man falder ikke når man er flyvende.

DANNE

Hvornår har du fået vinger?

ELLE

Og hvordan? Og af hvem? Jeg forstår godt du spørger, men det er svært at svare på. Et brækket ben. Lidt ørkensand. Et lukket skrantehus. DEN HÅNDGANGNE kalder det for bagateller. Men når bagatellerne bli'r ved at yngle, så åbner folket langsomt øjnene og stirrer vantro på den hersker, der ikke orker andet end at vende ryggen til.

VANG

Og når de så har stirret længe nok, så får de vinger for at flyve i en anden retning.

DANNE

Det lyder som en drøm.

ELLE

Det begynder altid med en drøm. Og det vi drømte om, det er vi lige ved at nå. Med jeres hjælp. Folkets hjælp.

VANG

Et samlet folk.

ELLE

til Danne

Det skal du have tak for. Et splittet folk fik nok, og I gik sammen om at ændre kursen. I valgte jer et andet mål.

VANG

Lige netop.

DANNE

Ændre kursen. Er vi nok til det?

ELLE

I to er ikke ene om det.

DANNE

Hvad mener du? Hvis to halve folk er blevet et helt, hvor kommer der så flere fra? Udover dig?

ELLE

Kom, så skal jeg vise jer.

*Hun går ud, fulgt af Danne og VANG.
Sceneskift til tronsalen. HERSKEREN, DEN
HÅNDGANGNE og Kassemesteren.*

HERSKEREN

Det kan ikke være sandt.

DEN HÅNDGANGNE

med et rødt papir i hånden
Tjenesten siger det. Hun har samlet folket.
Forstå det hvo som kan.

HERSKEREN

Hvad skal jeg forstå?

DEN HÅNDGANGNE

Folket er ikke splittet. De står sammen med hende. Hele folket.

HERSKEREN

Mit folk? Umuligt. Mod mig?

DEN HÅNDGANGNE

Slaget er tabt.
HERSKEREN slår til ham.
Av for satan. Det er det altså.

KASSEMESTEREN

Hvad gør vi nu?
Ingen svarer, til HERSKEREN
Hvad gør du?
HERSKEREN svarer ikke.

DEN HÅNDGANGNE

Vi kan forberede os mentalt.

HERSKEREN

På hvad dog?

DEN HÅNDGANGNE

Et liv i mørke.

HERSKEREN

Ikke tale om. Jeg er vant til projektører. Blitz, blitz, blitz.

Han rokker lidt med tronen for at se, om den er stabil, så kravler han op på den og hopper lidt i sædet.

Se mig så. Den holder da.

DEN HÅNDGANGNE

Fem minutter til måske.

HERSKEREN

Ti stille.

DEN HÅNDGANGNE

Det er ikke mig, der siger det. Det er Tjenesten.

Han vifter med papiret.

Højst et kvarter, siger de.

HERSKEREN

Er der slet ingen lyspunkter?

KASSEMESTEREN

Jo, et. Hun overtager en tom statskasse. Ha ha ha.

Hans latter bliver siddende i halsen og bliver til hoste.

Sceneskift til begravelsespladsen. Elle kommer ind, fulgt af VANG og Danne. Smusken rejser sig halvt op bag en gravsten, stadig skjult af pjalterne. VANG og Danne stirrer forbløffet på hende.

DANNE

Det er jo Smusken.

ELLE

Hun er klar til at kæmpe. Sammen med os.

DANNE

Hvad skal jeg i det selskab? En dum drømmer og så det der?

ELLE
Du fornægtede da HERSKEREN.

DANNE
Ikke til fordel for bylten der.
Til VANG
Du har taget røven på mig.
Hun begynder at gå ud.

VANG
Danne! Det var ikke derfor, jeg gav kaffe.
Danne for fanden. Hør nu her ...

*Danne er løbet ud. Sceneskift til tronsalen.
HERSKEREN, DEN HÅNDGANGNE og
Kassemesteren. Entreklokken ringer.*

HERSKEREN
Åh nej. Nu kommer de.
Danne kommer ind med en kanonkugle.
Er det dig?

DANNE
Ja da.

HERSKEREN
Helt alene?

DANNE
Høje Hersker. Du skal have den her. Den er fra
folket. Folket står sammen nu og er enig med
dig.

HERSKEREN
Hvor er så din anden halvdel?

DANNE
Vil du ikke nok -

DEN HÅNDGANGNE
Jo selvfølgelig.
*Han tager kanonkuglen. Til
Herskeren:*
Den kan være nyttig, når vi vender tilbage.

HERSKEREN
Javist, vi siger tusind tak til den trofaste del af
folket.

KASSEMESTEREN

Jeg tror, vi inviterer på champagne.

Sceneskift til begravelsespladsen. Smusken har ligget på knæ og gravet. Nu rejser hun sig med en tavle i hånden. Elle og Vang kommer ind.

ELLE

Hvad finder du?

SMUSKEN

Smukke ord. Drømmene er rigtige. Læs selv.
Hun rækker bogen til Elle og rejser sig i fuld højde, pjalterne falder af hende og hun står som en ung stærk kvinde. Hun holder tavlen frem.

På den her står der broderskab.

ELLE *til VANG*

Det er det, vi kæmper for, ikke?

VANG

Jo.

SMUSKEN

Og jeg kan slå herskeren. Med folkets hjælp.
Er I klar?

VANG

Naturligvis. ... Det vil sige ...

ELLE

Hvor er din anden halvdel?

VANG

Hun ...

Han ser fra den ene til den anden.

SLUT